

ויק"פ – החודש

על עמי ישראל. ואבחר בירושלים ל־
היות שמי שם ואבחר בדוד להיות על
עמי ישראל" – הרי מפורש, שכוונת
הכתוב היא (גם) להדגיש בחירת דוד
כמלך ישראל, אלא שכאן (בספר מלכים)
מדגיש עוד פרט, ששתי בחירות אלו
שייכות זל"ז.¹

ובזהר (פרשתנו) איתא: „האי קרא
לאו רישי' סיפי' ולא סיפי' רישי' ד-
כתיב לא בחרתי בעיר ואבחר בדוד מאי
האי עם האי, ואבחר בירושלים מבעי
לי, אלא כד קודשא בריך הוא אית רעו-
תא קמי' למבני קרתא, אסתכל בקדמיתא
בההוא רישא דנהיג עמא דקרתא, ולבתר
בני קרתא ואייית לעמא ב'י, ההי' לא
בחרתי בעיר עד דאסתכלנא בדוד ל-
מהי רעיא על ישראל".

הרי לפי הוזהר, הבחירה בירושלים
תלוי' בהבחירה בדוד כמלך ישראל, ד-
קודם שנבחר דוד כ„רעיא על ישראל“
(מלך ישראל) – אין הבחירה בירושלים
בשלימות.

ויש לעיין בהסברת הענין, שבחירת
הקב"ה בירושלים תלוי' בבחירתו בדוד.

והנה בזהר שם ממשיך „בגין דמתא
וכל בני מתא כלהו קיימין ברעיא דנהיג
לעמא, אי רעיא איהו טבא, טב לי' טב
למתא טב לעמא ואי רעיא איהו בישא
כו' ווי למתא כו'“, היינו שהבחירה בדוד
פועלת שיהי' „טב למתא“ בירושלים.

א. לאחר השלמת בנין בית מקדש
ראשון ע"י שלמה, מסופר בכתובים, שאז
אמר שלמה: „ברוך ה' גוי' אשר דבר
בפיו גוי' לאמר, מן היום אשר הוצאתי
את עמי את ישראל ממצרים לא בחרתי
בעיר מכל שבטי ישראל לבנות בית
להיות שמי שם, ואבחר בדוד להיות על
עמי ישראל“. ובביאור הענין שפתח הכ-
תוב בבחירה בירושלים („לא בחרתי בעיר
גוי'“) וסיים בבחירה בדוד, כתב הרד"ק:
„ואבחר בדוד, למה שהקדים לא בחרתי
בעיר ה' לומר ואבחר בירושלים, אלא
פירוש כי לא הודעתי בחירתי בירושלים
עד שבחרתי בדוד להיות על עמי יש-
ראל והראתי לו המקום הנבחר בירו-
שלים כשנעתרתני לו בגרן ארונה באש
מן השמים“.

אבל לכאורה אין ביאורו מספיק, כי
מפשטות לשון הכתוב „ואבחר בדוד
להיות על עמי ישראל“ משמע, שאין
הבחירה בדוד רק אמצעי, שעל ידי דוד
נתגלה ונודע „המקום הנבחר בירושלים“,
אלא שהבחירה בדוד כמלך ישראל,
קשורה עם הבחירה בירושלים.

וכן מוכח לכאורה ממ"ש בדברי ה-
ימי' (שגם שם הובאו דברי שלמה, אבל
שם הלשון): „מן היום גוי' לא בחרתי ב-
עיר גוי' ולא בחרתי באיש להיות נגיד

(1) מלכים א, ח, טו"ז (מהפסטר פ' פקודי).

(2) ש"ב בסופו. דה"א כא, כו.

(3) ב, ג, ה'ו.

(4) להעיר גם ממלכים א (יא, יג. שם, לב, לו).

מ"ב (יט, לד, כ, ו). תהלים (עח, סח.ע. קלב, יא
ואילך). ועוד.

(5) (ויקהל) קצח, א.

(*) להעיר מהיום יום' (ד' טבת) שנשיאי חב"ד
אמרו (בשמו"ח) ההפסרה דפרשת השבוע גם בשבת
ר"ח וכיו"ב.

(א) דין בבנין הבית - „כיו"י שנבנה המקדש בירושלים נאסרו כל המקומות כולן לבנות בהן בית לה' כו' ואין שם בית לדורי הדורות אלא בירושלים בל- בד . . זאת"י מנוחתי עדי עד", שלדורי דורות ירושלים היא המקום היחידי בעולם לבנות בו „בית לה'".¹²

(ב) דין בקדושת ירושלים, וכפסק ה- רמב"ם¹³ ש„קדושה ראשונה . . קידש . . לשעתו וקידשו לעתיד לבא, לפיכך מק- ריבין הקרבנות כולן אע"פ שאין שם בית בנוי כו", וכן"ל מפיה"מ ש„קדושתה וקיומה לעולם . . בחר את ירושלים ל- שכינתו כו", שמדבריו אלה מוכן, שגם „נצחיות קדושתה" היא תוצאה מהבחירה בירושלים. אלא שבס' היד מוסיף (בהמ- שך הענין¹⁴) טעם לנצחיות הקדושה - „לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה".

ויש לעיין בטעם הדבר, שבנוגע ל- קדושת ירושלים לא הביא הרמב"ם את הכתוב „זאת מנוחתי עדי עד" (שלכאורה (גם) ממנו רא' שהשכינה שוכנת שם לעולם, „עדי עד", וכמו שהביא בפיה"מ שם לענין „נצחיות קדושתה"), אלא כותב טעם והסברה „לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה".

גם צ"ע בפירוש הטעם „לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה", שמזה מובן שאין זו גזירת הכתוב (שכך גזר הקב"ה ש„זאת מנוחתי עדי עד", שזהו מקום השכינה לעד ולעולמי עולמים), אלא שכך מחוייב ע"פ

אבל צ"ע, דגם אם הבחירה בדוד תהי' אחרי הבחירה בירושלים, יכולה זכותו להגין על ירושלים שיהי' „טב למתא כו".

ועוד: מזה שהכתוב מסיים רק ע"ד הבחירה בדוד (ולא הזכיר כלל הבחירה בירושלים), משמע, שהבחירה בדוד אינה ענין צדדי (ופרט) בבחירה בירושלים (שאם לא יהי' לה מנהיג טוב, ווי למתא כו") אלא שזה נוגע לעצם הבחירה בירושלים, שהבחירה בירושלים נפעלת ע"י הבחירה בדוד, ועד שהעיקר הוא הבחירה בדוד.

ב. ויובן זה בהקדם תוספת ביאור בגדר הבחירה בירושלים, שהיא בחירה נצחית, וכמבואר בפיה"מ להרמב"ם: „קרא את ירושלים נחלה בגלל קביעות קדושתה וקיומה לעולם, ועלי' אמר ה- נביא ונחלתו לא יעזוב, לפי שכבר אמר בתחילת הענין כי ה' בחר את ירושלים לשכינתו ובחר את ישראל לו יתעלה סגולה, ואמר אח"כ כי ה' לא יטוש את האומה הזו אשר בחר לנחלתו ולא אותו המקום אשר בחר . . וכבר באר נצחיות קדושתה ואמר"י זאת מנוחתי עדי עד" - שמהמשך דבריו מוכן, שהנצחיות דירו- שלים היא בגלל בחירת הקב"ה בה.

והנה בהנצחיות דירושלים יש ב' די- נים:

6) להעיר רמב"ם הל' ברכות פ"ב ה"ד: ברכה שלישית כו' מנחם עמו ישראל בבנין ירושלים כו' וכל מי שלא אמר מלכות בית דוד כו' שאין נחמה גמורה אלא בחזרת מלכות בית דוד. וראה ב"ח או"ח סי' קיח ד"ה בונה ירושלים.

7) זבחים פ"ד מ"ח.

8) הלשון ע"פ תרגום קאפח. ובפיה"מ לפנינו בשינויים קלים.

9) תהלים צד, יד.

10) שם קלב, יד.

11) רמב"ם הל' ביהביח פ"א ה"ג.

12) ראה לקו"ש חט"ז ע' 466 (חידושים ובי- אורים כהל' בית הבחירה ע' כג) הערה 12. ועוד.

13) שם פ"ז הי"ד-טו.

14) שם ה"ז.

(ב) הבחירה במקום זה היא רצונו ובחירה-תו בעצם, מצ"ע.

וזהו החילוק בין הבחירה בשילה והבחירה בירושלים²⁰, וכמודגש בחילוק לשונות הכתובים בשילה וירושלים – שבשילה נאמר²¹, "המקום אשר יבחר ה' גוי, לשום את שמו שם", אבל בירושלים הלשון²², "אשר יבחר ה' בו (ורק אח"כ ממשיך) לשכן שמו שם", וע"פ הנ"ל יש לבאר טעם הדבר: בשילה, הבחירה ב-מקום זה היתה בשביל המטרה ד', לשום את שמו שם: "משא"כ ענין הבחירה בירושלים הוא שהקב"ה בחר ב"ו", ב-מקום זה, וכתוצאה מזה השכין, שמו שם, דשם הוא רצונו ובחירתו, ובדרך ממילא נמצאת שם שכנתו ית' (ובאופן קבוע, "לשכן שמו שם" – ולא רק, ל-שום, שמשמעו גם) עראי.

וזהו כוונת הרמב"ם במ"ש, שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה – שלא בא להביא רא"י לנצחיות הקדושה, אלא לבאר, דכיון ש-בחירת הקב"ה בירושלים (והמקדש) היא באופן של, "יבחר ה' בו", בו בעצם, הרי מקום זה נתקשר ונתאחד עם השכינה עד שזהו מקומה הקבוע של השכינה, ובמילא כשם ש, שכינה אינה בטילה כך לא תבטל קדושת מקום זה.

[משא"כ בשילה, אף שגם הוא ה, מקום אשר יבחר ה', מ"מ אין לומר שמקום זה נעשה בעצם מקומה של שכינה, כי ה-בחירה היתה לשם מטרה, "לשום את שמו שם", בחירה התלוי בדבר, וכאשר

שכל, דכשם שא"א שהשכינה תבטל, כך אי אפשר שתבטל קדושת המקדש וירושלים (שהיא, מפני השכינה). ואינו מו"ב: הרי גם קדושת המשכן שבמדבר היתה מפני השכינה ששרתה בו, ומ"מ לא נשארה קדושה במקומות שבהם הוקם המשכן, ולא אמרינן דכיון שהקדושה היא, מפני השכינה ושכינה אינה בטילה" לכן גם קדושת מקום זה אינה בטילה?

בפשטות יש לומר, לפי שבמשכן אין דין קדושת מקומו, כיון שלא ה' קבוע במקום כ"א נשאו אותו ממקום למקום²³, ולכן השראת השכינה שבמשכן אינה שייכת להמקום: אבל עצ"ע בנוגע למש-כן שילה, ששכנו שם בית של אבנים . . ושס"ט שנה עמד²⁴ – הרי שהיתה בזה קביעות מקום, ועד ש, היא היתה מנוחה חה"י [וכמ"ש בפיה"מ²⁵ שנקראת מנוחה לפי שנתיישבו ולא היתה שם נסיעה]: ועוד – מפורש בספרי עה"פ²⁶, "המקום אשר יבחר ה' – ,זו שילה", הרי שהיתה בחירת הקב"ה במקום זה – וא"כ מדוע לא שייך (גם) במשכן שילה טעם זה, שקדושתו היא, מפני השכינה ושכינה אינה בטילה?

ג. ויש לומר הביאור בזה:

בחירת הקב"ה במקום מסויים יכולה להיות בשני אופנים: א) הבחירה היא כדי לבוא ולהשיג ולהשלים מטרה מסו-ימת, שבאופן זה מובן שאפשר שהבח-ירה היא לזמן מסויים, דכאשר נשלמה המטרה שוב אין צורך (בבחירת) המקום.

(15) ראה בארוכה לקו"ש חכ"ט ע' 73 (חידושים

וביאורים שם סי' טו ס"ג) ואילך. ועוד.

(16) ל' הרמב"ם שם פ"א ה"ב.

(17) זבחים קיב, ב (במשנה).

(18) למשנה שם (פ"ד מ").

(19) פ' ראה יד, כה. תבוא כו, כ. וראה גם ספרי

(ורש"י) פ' ראה יב, יא. רש"י שם, ה.

(20) ראה בכ"ז (באריא קצת) לקו"ש חכ"ד ע' 82

ואילך (חידושים וביאורים שם סי' ג ס"ד ואילך).

(21) פ' ראה יב, ה (ע"פ ספרי ורש"י שם, יא.

וראה לקו"ש שם הערה 31, 32).

(22) שם, יא.

בטל הדבר (נשלמה המטרה) בטלה ה' בחירה²³, וכן²⁴].

ד. ע"פ הנ"ל יש לבאר דברי הזהר, שהבחירה בירושלים תלויה בהבחירה בדוד:

בחירה כזו, כיון שהיא בחירה נצחית, הרי מצ"ע אי אפשר שתחול על מקום גשמי – כי גשמי מצד טבעו ומהותו הוא הווה ונפסד, היפך הנצחיות, וא"כ אין המקום הגשמי מסוגל מצד עצמו להכיל ענין נצחי זה; כלומר: אף שהבחירה היא בחירה נצחית, ובמילא המשכת הקדושה שמצד בחירה זו היא נצחית – זהו רק מצד הבחירה, דכשם שלא שייך שינוי בו ית', כך אין שינוי בבחירתו [וכמשנ"ת כמ"פ, דבחירה אמתית היא לא מצד (מע"ת) הנבחר, אלא מצד (רצונו של) הבור' חר' אלא אין לייחס נצחיות זו להמקום עצמו²⁵, שקדושת המקום היא קדושה נצחית²⁶].

וזהו טעם הדבר שבחירה זו בירושלים תלויה בבחירת הקב"ה בדוד המלך, "למהוי רעיא על ישראל", "רישא דנהיג עמא דקרתא":

הבחירה במלכות בית דוד הרי היא בחירה נצחית, כמ"ש הרמב"ם²⁷, "כיון שנמשח דוד . . הרי המלכות לו ולבניו

הזכרים עד עולם שנאמר²⁸ כסאך יהי נכון עד עולם . . אע"פ שלא זכה אלא לכשרים לא תכרת המלוכה מזרע דוד לעולם, הקב"ה הבטיחו בכך שנאמר²⁹ אם יעזבו בניו תורתי ובמשפטי לא ילכו ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם וחסדי לא אפיר מעמך" [שזה הוא מצד הבחירה בדוד, כמ"ש שם בריש המזמור³⁰], "כרתי ברית לבחירי נשבעתי לך דוד עבדי, עד עולם אכין זרעך ובניתי לדור ודור כסאך סלה" – ונצחיות זו שייכת למציאותו ונשמתו של דוד, שהי' עבד ה' ובטל לה' בתכלית, ולכן נמשך ונתגלה בו כחו ית' שלמעלה משינוי³¹ [וכמאמר חז"ל³² שמעשה ידי דוד נצחיים]:

וכיון שמקומה של מלכות בית דוד הוא בירושלים³³ [ועד שירושלים נקראת "עיר דוד"³⁴], ושלמות מלכותו של דוד (כמלך על כל ישראל) היתה רק כשבא לירושלים³⁵], הרי בכח זה נעשה גם המקום הגשמי בירושלים מוכשר וראוי ("כלי")³⁶ לקבל את ה"בחירה" נצחית

(27) ש"ב ז, טז.

(28) תהלים פט, לא, שם, לג-לד.

(29) שם, ד-ה.

(30) ראה גם לקו"ש חט"ז ע' 470 (חידושים וביאורים שם ע' קכח). ושם, שזוהו הטעם שהשראת

השכינה במקדש היתה בזכות דוד. ע"ש.

(31) סוטה ט, סע"א. וראה פסיקתא רבתי פ"ב, ו.

מדרש תהלים מזמור סב בסופו. ועוד.

(32) ראה רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"י: ואין

ממנין . . בירושלים לעולם אלא מלך ישראל מזרע דוד.

(33) ש"ב ה, ז, שם, ט. ובכ"מ. – ושייכת

למלכות דוד, כמ"ש (תהלים מח, ג) "קריית מלך רב" (ראה ראב"ע ומצוד"ש שם).

(34) ראה ש"ב שם, א"ה.

(35) ע"ד משנ"ת במ"א (לקו"ש ח"ח שם הערה

70, 71) דאף שבחירת העצמות היא בגוף (תניא

23) ראה תהלים (עז, ס. שם, טז) "ויטוש משכן שילה . . וימאס באהל יוסף (שילה). פרש"י ובשבט אפרים לא בחור".

24) ע"ד משנ"ת במ"א (ראה לעיל ע' 175 הערה 27 בשוה"ג. ושי"נ) לענין הנצחיות שבצבא השמים.

25) ראה בארוכה לקו"ש חט"ט ע' 146 ואילך (חידושים וביאורים שם ס"ו ו ס"ז ואילך). וראה לקו"ש ח"ח ע' 409. ועוד.

26) הל' מלכים פ"א ה"ז (וראה שם ה"ט). – וראה בארוכה לקו"ש חלק כה ע' 110 ואילך. חכ"ח ע' 109 ואילך. ח"ל ע' 99 ואילך.

בירושלים³⁶ (וכדלקמן ס"ו).

בחירה נצחית (גם) בירושלים³⁷.

ה. ויובן זה בתוס' ביאור בהקדים דברי המדרש³⁸ על הפסוק³⁹, "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" – "משבחר הקב"ה בעו' למו קבע בו ראשי חדשים ושנים, וכש' בחר ביעקב ובניו קבע בו ר"ח של גאון לה", שגם במחול זה מדובר אודות שתי בחירות, בחירת הקב"ה "בעולמו" (כדוג' מת הבחירה בירושלים, מקום בעולם), ובחירת הקב"ה "ביעקב ובניו" (ע"ד בחירת הקב"ה בדוד מלך ישראל).

ויש לדייק בדברי המדרש: א) "משב' חר הקב"ה בעולמו" – לא משברא הקב"ה את עולמו, שמוזה מובן, שהענין ד' ראשי חדשים ושנים" אינו שייך להעולם כפי שהוא מצד בריאתו, אלא להבחירה ש' הקב"ה בחר בעולמו⁴⁰. ב) "וכשבחר ביע' קב ובניו קבע בו ר"ח של גאולה" – שע' הבחירה ביעקב ובניו נפעל חידוש בעולמו של הקב"ה, שקבע בו ר"ח של גאולה.

[ויש לומר, שענין זה נרמז גם באר' כות לשון הרמב"ם בפיה"מ הנ"ל (ריש ס"ב) אודות הנצחיות של ירושלים – "ועלי' אמר הנביא' ונחלתו לא יעזוב, לפי שכבר אמר בתחילת הענין כי ה' בחר את ירושלים לשכינתו ובחר את ישראל לו יתעלה סגולה, ואמר אח"כ כי ה' לא יטוש את האומה הזו אשר בחר לנחלתו ולא אותו המקום אשר בחרו והוא אמרו כיו"ב בחר ה' בציון אוה למו' שב לו, כיו"ב יעקב בחר לו י"ה ישראל לסגולתו, כיו"ב לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב" – שמדגיש שהבחירה בירושלים שייכת להבחירה בעם ישראל, והיינו לפי שהנצחיות של (הבחירה ב') ירושלים תלויה בבחירתו בעם ישראל, כי אין לייחס ענין הנצחיות למציאותו של דבר גשמי מצד עצמו, אלא שלהיות שירושלים נבחרה להיות מקומם של ישראל, שהם מציאות נצחית ("נצח מטעי מעשה ידי להתפאר"³⁹), לכן נמשכה עי"ז

פמ"ט), ובחירת העצמות לא שייך בה שינוי, מ"מ, כדי שבחירה זו תקבע במציאות הגוף גופא בפנייתו מיתוה ה"ז רק ע"י הנשמה. ע"ש.

36) ע"פ המבואר בפנים יבואר עוד פרט בדברי הזהר שם, דלכאורה, לפי פשוט משמעות הדברים, שהבחירה בירושלים היא לפי שדוד נבחר לריש קרית ועי"ז, טב למתא כו' – אין הבחירה בירושלים בחירה חפשית אלא מפני מעלת הנבחר. וע"פ הנ"ל יש לומר, שאין כוונת הזהר שבחר בירושלים מפני המעלה הנפעלת בה עי"ז שדוד הוא מלך העיר, אלא שבחירת דוד למלך ישראל מאפשרת בחירה בירושלים (כנ"ל בפנים).

37) תהלים קלב, ג.

38) שם קלה, ד.

39) ישע"י ס, כא. וראה עמק המלך בתחלתו ש' תקוני התשובה ספ"ג. וכן שם ש' עולם התהו פל"א. וראה לקוטי הש"ס למס' אבות: אע"פ שהם רשעים גמורים כו' ניצוצי קדושה בהם כו' שהם נצח מטעי

כו' והיא חלק אלקה היא נצח' כו' והנשמות הם רושם אור עצמותו כו' מעשה ידי להתפאר כו' הק' הוא ומעשה ידי חיים וקיימים לעד ולעולמי עולמים. ובשער הגמול להרמב"ם: הנפש שהיא עליונה אי אפשר שתהי' נטלה כו'.

40) וזהו גם עומק כוונת דברי התנחומא (פ' ראה ח) "כשברא העולם חלק הארצות לשרי ה' אומות ובחר בארץ ישראל כו' ובחר לחלקו ישראל כו' אמר הקב"ה יבואו ישראל שבאו לחלקי וינחלו את הארץ שבאו לחלקי כו' – שנ"ל שאין הכוונה (כפי ששמע משטחיות הלשון) ששתי הבחירות הם שני דברים שונים, שלאחר מעשה החלית הקב"ה ל' חברים, אלא שהבחירה הנצחית בארץ ישראל תלויה בכך שבני ישראל באים לתוכה ונוחלים אותה.

41) שמור"ר פט"ז, יא.

42) בא יב, כ.

43) ראה גם לקוטי חז"ז ע' 153-4. וש"נ.

ביאור הענין:

הכוונה ב"בחר הקב"ה בעולמו" היא שהקב"ה בחר שזה יהי' מקומם של בני ישראל ועבודתם בקיום התורה והמצוות, וכמאמר רז"ל⁴⁴ שהעולם נברא "בשביל התורה ובשביל ישראל", וזהו "משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים ושנים", שזה נוגע להכשרת העולם ל- קיום התומ"צ ע"י ישראל⁴⁵;

אבל מ"מ, גם לאחר שהעולם נעשה מוכשר לעבודתם של ישראל, אין זה מצב של "גאולה", כי "גאולה" מורה על היציאה מכל דבר של מיצר וגבול, וכיון שהעולם הוא נברא מוגבל, הרי זה גם כפי שנרגש שהוא "עולמו" של הקב"ה, ועוד – שאף שהוא עולם שהקב"ה בחר בו (ונעשה מוכשר לתורה וישראל), מ"מ, להיותו עולם ה"ז במצב של גבול, ולא "גאולה".

וזהו החידוש ב"בחר ביעקב ובניו" – כי בניי הם למעלה מן העולם, כי נשמ- תם היא "חלק אלקה ממעל ממש"⁴⁶, ולכן נמצא בהם הכח של "גאולה", להתעלות למעלה מגדרי העולם.

[וזה מתאים עם דברי בעל העקידה⁴⁷ בביאור ההבדל בין "בחר הקב"ה בעולמו", "בחר ביעקב ובניו", ש"בחר . . ב- עולמו" קאי על ההנהגה הטבעית, ו"בחר ביעקב ובניו" קאי על ההנהגה הנסית (שידוד הטבע) שהקב"ה עושה בשביל עמו ישראל ("יעקב ובניו")].

ו. וע"ז מדייק במדרש "כשבחר ביעקב ובניו קבע בו ר"ח של גאולה" (שה-

גאולה אינה רק בבניי עצמם, אלא זה נקבע ב"בר", בעולם גופא):

"בחר ביעקב ובניו" קאי לא על עצם מציאותם של ישראל (שהיא למעלה מן העולם, כנ"ל), אלא בזה שהקב"ה בחר בהם שהם ישלימו כוונתו בבריאת ה- עולם, על ידי קיום התורה והמצוות, שבשביל זה יורדות נשמות ישראל ל- עוה"ז ומתלבשות בגופים⁴⁸; וכיון שגם כשהנשמה יורדת לתוך הגבלות העולם ה"ה "חלק אלקה ממעל ממש", לכן, לא זו בלבד שע"י ירידה זו לא נגרע כלום ממעלתה העצמית (שהיא חלק ה'), אלא אדרבה, ע"י עבודתה למטה נקבע בעולם 919 – ענין ה"גאולה" שלמעלה מן ה- עולם.

ואין זו סתירה להנח"ל שהעולם לה- יותו נברא מוגבל אין שייך שיהי' בו גדר של גאולה (בלי גבול והתעלות ל- מעלה מגדרי העולם) – כי זהו מצד גדרי העולם עצמו, אבל ע"י שישראל נמצאים בעולם, ועובדים עבודתם בהיו- תם בו, ועוד זאת – שעבודתם היא עם העולם ובעולם עצמו, לעשותו דירה לו ית' (על ידי שממשיכים קדושה בדברים גשמיים והעולם), נקבע גם בעולם גדר של "גאולה" שלמעלה מן העולם.

כי כאשר מגלים בכל פרט ופרט ש- בעולם שכל מציאותו היא רק "בשביל ישראל", היינו שכל מציאות העולם היא רק פרט ממצאותם של ישראל, כדי להשלים כוונה זו שהקב"ה בחר שבניי יהיו נמצאים למטה ועבודתם תהי' ב-

(48) וזה נוגע לעצם הבחירה בישראל, כי רק

ע"י עבודתם למטה מתגלה עצם הנשמה כפי ש-

מושרש בעצמותו ית' (שווה בחירת העצמות בנשי)

– ראה המשך תרס"ז ע' תצב ואילך. לקו"ש חט"ז ע'

478. ועוד.

(44) ראה רש"י ר"פ בראשית. ועוד.

(45) עיין לקו"ש חט"ז ע' 61 ואילך.

(46) ל' התניא רפ"ב.

(47) פ' בא (שער לח).

ועד"ז הוא בעניינו, בחירת הקב"ה
בירושלים, שאף שבירושלים מצ"ע לא
שייך גדר נצחיות, לאחר הבחירה ב-
דוד, שהיא בחירה נצחית, נמשך בדרך
ממילא ענין הנצחיות גם בירושלים, עיר
דוד.

(משיחות ש"פ ויק"פ,

פ' החודש, תש"מ ותשמ"ב)

ישראל יג"י חשך האומות ג"כ. וראה בארוכה
לקו"ש חכ"ג ע' 177 ואילך.

עולם הזה⁴⁹ – אזי כשם שישראל עצמם
הם בבחי' „גאולה“ (למעלה מגדרי ה-
עולם), כך נפעל בעולם (שבו ובעניניו
עובדים ישראל את השם) גדר של גאו-
לה⁵⁰.

49) ולהעיר מלקו"ש שם (ע' 477 ואילך) בענין
דירה לו ית' בתחתונים, שעיקר הדירה היא בנשיי
והעולם הוא רק פרט בזה. ע"ש. ועייג"כ לקו"ש ח"ל
ע' 138-9.

50) להעיר מתניא ספלי' „ומיתרון ההארה ל-

פרשת החודש

גם צ"ע: בירושלמי שם ממשיך (אחר סימנו של רבי לוי): „רבי לוי בשם רבי חמא בר חנינה בדין הוא שתקדים החודש לפרה שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני נשרפה הפרה ולמה פרה קודמת שהיא טהרתן של כל ישראל⁶“, ופי' בקרבן ה' עדה שם (ומקורו בר"י), שזהו טעמו של ר"ח בר חנינה שאין מפסיקין בין פרה ל' החודש, כי „אין ראוי להפסיק בין פרה לחודש כדי שלא תקדים כל כך מאחר שהיתה ראוי להיות מאוחרת“.

אך לפי אינו מובן למה הפסיק הש"ס בין שני מאמרי רבי לוי בשם ר"ח בר חנינה – היינו בין עצם הדין לטעמו של הדין – במאמר רבי לוי (משמ"י דנפשי⁷) ע"ד ה' סימן ד, בין השלישי לרביעי לא שתה"י?

ב. ויש לבאר זה בהקדים הטעם ל' תקנת קריאת פרשת פרה ופ' החודש, ד' קריאת פ' פרה היא „להזהיר את ישראל לטהר שיעשו פסחיהן בטהרה⁸“, ופ' ה' חודש לפי „ששם פרשת הפסח⁹“ [דכשם

א. גרסינו בירושלמי: „רבי בא בשם רבי חי' בר אשי אין מפסיקין בין פורים לפרה, רבי לוי בשם ר"ח בר חנינה אין מפסיקין בין פרה להחודש. אמר רבי לוי סימניהון דאילין פרשתא, בין הכוסות הללו [בארבע כוסות דליל פסח תנן בין הכוסות הללו פ' בין כוס ראשונה לשני' ובין שני' לשלישית. קרבן העדה] אם רצה לשחות ישתה, בין השלישי לרביעי לא שתה“.

והיינו, שרבי לוי מכריע כדעת ר"ח בר חנינה ד, „אין מפסיקין בין פרה להחודש“, ולראי' וחיווק נתן סימן מדין הפסק בד' כוסות דליל פסח, שבין כוס שלישי ל' רביעי „לא ישתה“.

ויש לעיין בהאי סימנא דר' לוי, דאע"פ שמצינו כעין זה בכ"מ בתורה (שנתנו חז"ל סימנים על ענינים מסויימים, לתועלת זכרון הדברים וכיו"ב) – הרי [מלבד זאת, שגם במקומות ההם יש מקום לומר (כיון שכל עניני התורה הם בדיוק) שיש איזוהי שייכות בתוכן בין הסימן להדבר שעליו ניתן הסימן, הרי] בנדוד, שר' לוי נקט סימן זה לסיוע בהכרעת ההלכה (כדעת ר"ח בר חנינה), בודאי מסתבר לומר שיש בסימן זה קשר לנידון ההלכה.

(6) הובא גם ברש"י מגילה כט, א ד"ה ברביעית. רי"ף שם.

(7) לרי"ף מגילה שם ד"ה שבאחד בניסן.

(8) ל' הפני משה שם.

(9) ולהעיר מרי"ף ור"ח מגילה שם, שהביאו כל ג' המאמרים בשם ר' לוי, ובהמשך אחד. וראה גם רוקח שבעה עה"ה 24.

(10) רש"י מגילה כט, א ד"ה פרה אדומה.

(11) רש"י שם ד"ה ברביעית. – אבל להעיר שבס' הפרדס שלו (צוין לקמן הערה 24. וכ"ה במהרי"ל ומט"מ שצוינו שם), „ברביעית החודש הזה משום ר"ח ניסן שענינו של יום הוא, ומשמע שעיקר טעם קריאתה הוא מפני השייכות לפסוק, החודש הזה גו" (וראה המשך הלשון במט"מ שם, וחודש

(1) מגילה פ"ג היה (נעתק (בשינוי לשון) ברי"ף מגילה פ"ג שם). – וראה גם בבלי שם (ל, א), אלא דשם מסיק ד, לא פליגי, הא דאיקלע ר"ח ניסן ב' שנת הא דאיקלע באמצע שבת, משא"כ בירור שלמי, שהם ב' דיעות.

(2) כ"ה גם בבבלי שם „ר' חמא בר' חנינא“.

(3) פסחים פ"י מ"ז (ק"ו, סע"ב).

(4) ראה פני משה שם.

(5) להעיר מהקדמת הרמב"ם לסהמ"צ שלו. יד מלאכי כללי הרמב"ם אות לד.